

Die Männer vom Karlsplatz.

Fischer von Erlach: „Erstien Sie sich, mein lieber Wagner, ich habe die Karlskirche erbaut und das Wiener Stadtbild zu meiner Zeit auch so verhandelt wie Sie. In hundert Jahren gefällt's den Leuten dann ausgezeichnet.“

Fischer von Erlach: 'Kop op, beste Wagner, ik heb de Karlskirche gebouwd, en in mijn tijd heb ik het stadsbeeld van Wenen al net zozeer verpest als jij. Over honderd jaar zal het er voor de mensen prachtig uitzien.'

**Schijn bedriegt
Over- of onderschatte architectuur**

David Peleman, Jantje Engels, Christophe Van Gerrewey (red.)

*“Briljant zeggen de mensen briljant
terwijl het slechts dilettantisme is
Wat ze aanraken wordt smakeloos
altijd het voor de hand liggende
oppervlakkigheden
zelfs het meest verhevene gaat ervan stinken”*
— Thomas Bernhard, *Schijn bedriegt*, 1984

De architectuurgeschiedenis kan niet alleen gelezen worden als een accumulatie van gebouwen en ontwerpen, maar ook als een slingerbeweging tussen appreciatie en afkeuring van projecten, oeuvres en posities, voortgedreven door uiteenlopende argumenten, die langs verschillende wegen worden geconstrueerd en publiek gemaakt. Naast de ‘traditionele’ overzichtswerken, recensies in vakbladen en kritiek in tijdschriften spelen in toenemende mate ook andere media een rol – zoals weekendbijlagen van kranten, sociale media, nieuwsbrieven, politieke arena’s, en fora waar de architectuur gecultiveerd wordt. Het oordeel over architectuur, over wat verondersteld ‘goed’ of ‘slecht’ is, wordt door uiteenlopende stemmen geconstrueerd. Daarenboven zijn disciplines, zoals architectuurkritiek, niet alleen opgebouwd rond hetgeen men als waarheid kan poneren; ook fouten en mislukkingen hebben een positieve functie en ze dienen een zekere historische efficiëntie.

Oeuvres en projecten zijn onderhevig aan ‘de waan van de dag’, aan golfbewegingen in de appreciatie door publiek en critici. Dat maakt het bij momenten ondoorzichtig wat goede, minder goede of slechte architectuur is. Dit nummer van *OASE* probeert te achterhalen hoe verschuivende appreciaties, om zeer uiteenlopende redenen, kunnen functioneren als productief misverstand, en als hefboom om de architectuurkritiek een stap vooruit te helpen en het denken over architectuur los te wrikken uit elke mogelijke canon of uit het keurslijf van veronderstelde zekerheden. Een dergelijke benadering wordt door Woody Allen gesuggereerd in zijn film *Manhattan* uit 1979, met de oprichting van ‘the academy of the overrated’: een club waartoe kunstenaars, auteurs en regisseurs deel uit maken die onterecht onaantastbaar zijn, en wiens werk veel minder waard is dan de *common sense* laat vermoeden. Het al dan niet behoren tot de ‘academy of the overrated’ wordt niet zomaar bepaald door het feit of iets ‘goed’ of ‘slecht’ is, of het met vakmanschap

en/of artistieke allures gemaakt werd. Het is ook een effect van de tijd die de perceptie van de wereld kleurt. (De manier waarop het oeuvre van Woody Allen de afgelopen jaren terecht aan andere criteria is blootgesteld, is meteen een voorbeeld van de noodzakelijke herijking van interpretatiemechanismen en waardesystemen.) Eens een architect, een gebouw of een project in een kwaad daglicht komt te staan, lijkt daar nog weinig tegenin te brengen. Omgekeerd zijn vormen van canonisering hardnekkig, en als een canon wordt bekritiseerd of bijgesteld, dan zelden omdat het werk dat erin is opgenomen slecht zou zijn, maar eerder omdat de blik die bij de canon hoort als problematisch wordt ervaren.

Dit nummer van OASE interesseert zich (1) in de argumenten en discoursen die gebouwen of stadsprojecten in een over- of ondergewaardeerde positie brachten en (2) in de tegenargumenten die kunnen bedacht worden om ze uit die positie te halen. De inzet van OASE#108 is de ontleding van percepties, en de conceptie van de tegenargumenten die kunnen gemobiliseerd worden om die percepties te counteren.

We zijn op zoek naar teksten (2000 woorden) die uit twee bewegingen bestaan:

- 1) De beschrijving hoe een gebouw of stadsproject werd gepercipieerd, beschreven, gelauwerd of bekritiseerd. Welke protestbewegingen zijn georganiseerd en welke pamfletten, tegenprojecten en teksten werden ingezet om een architecturale of stedenbouwkundige realisatie te prijzen of in een kwade reuk te zetten?
- 2) Het weerleggen van deze perceptie – positief of negatief – door een nieuwe *close reading* van het project en de verhulde verdiensten of gebreken ervan.

Teksten moeten uiterlijk **16 februari 2020** in het Nederlands of in het Engels ingediend worden via info@oasejournal.nl, samen met naam, emailadres, abstract van de tekst (100 woorden), professionele affiliatie en een korte bio (150 woorden maximaal).